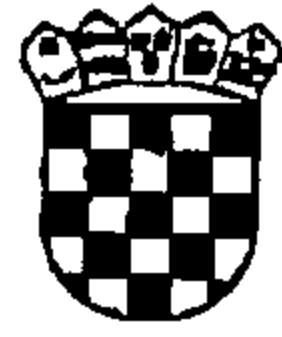

P.Z.E. br. 59 / 2

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

Zagreb, 14. prosinca 2016.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 196. stavak 2. Poslovnika Hrvatskog sabora na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima, P. Z. E. br. 59 , Klub zastupnika SDP-a podnosi sljedeće amandmane:

I. Na članak 12.

U članku 43. stavku 1 riječi „i pokušaj pomaganja“ brišu se.

U stavku 2. riječi („spašavanje života, sprječavanje ozljeđivanja, pružanje hitne medicinske pomoći te pružanje humanitarne pomoći sukladno posebnom propisu“) zamjenjuju se riječima „(pomaganje koje ne rezultira nikakvom materijalnom ili financijskom koristi pomagača nego je vođeno moralnim i humanitarnim principom u situacijama nužne pomoći za zaštitu života ili integriteta osobe koja nezakonito prelazi granicu ili nezakonito boravi na teritoriju RH)“.

Obrazloženje:

Osim iznimki propisanih stavkom 2. članka 43. Zakona o strancima, potrebno je uvesti dodatne iznimke od zabrane pomaganja strancu u nezakonitom boravku u RH. Naime, na teritoriju RH česte su situacije u kojima ljudi zbog nemogućnosti povratka u zemlju porijekla uzrokovanu brojnim subjektivnim ili/i objektivnim razlozima (nemogućnost pribavljanja putnih isprava, nesigurnost rute povratka, nesigurnost u zemlji porijekla, nedostatak financijskih sredstava za pokrivanje troškova putovanja is l.), ostaju živjeti u RH u nereguliranom statusu. Oni nerijetko žive u iznimno teškim uvjetima, a policija i

ostale institucije državne vlasti su svjesni za postojanje ovakvih slučajeva, pri čemu se često ne čini ništa, osim povremenog pritvaranja tih osoba na period dozvoljen zakonom. U tim slučajevima potrebno je osloboditi prekršajne i druge odgovornosti građane koji iz humanitarnih razloga pomažu tim osobama. Također, potrebno je istaknuti razliku između humanitarnog i ostalih oblika pomaganja pri nezakonitim prelascima granice ukoliko se pomaže iz razloga zaštite života i zdravlja osoba i spašavanja života (npr. spašavanje stranaca od utapanja na moru ili rijeci od strane ribara, spašavanje u slučajevima smrzavanja pri prelasku kopnene granice i sl.). Humanitarna osnova služi zaštiti sustava međunarodne zaštite. Naime, sukladno međunarodnim, EU i nacionalnim pravnim instrumentima, nužno je omogućiti izbjeglicama ulazak na siguran teritorij gdje će moći zatražiti zaštitu. U tom smislu, eksplicite je predviđeno da se nezakoniti ulazak ne smije kriminalizirati. Pri tome, pomaganje ljudima iz humanitarnih razloga koji zbog nepoznavanja jezika ili pravnog sustava nisu zatražili međunarodnu zaštitu, predstavlja protupravni temelj za kažnjavanje. Konačno tom odredbom stavlja se na teret osobama koje su voljne pomoći procjenu hoće li osoba uopće uspjeti preći granicu i ima li osnova za zatražiti međunarodnu zaštitu, što je predstavlja neopravdan teret procjene koju ti ljudi ne mogu i zakonski ne smiju vršiti. Dekriminalizacija humanitarnog pomaganja predviđena je i čl. 1. st. 2. Direktive 2002/90/EZ o definiranju pomaganja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka zaista predviđa kažnjavanje za pokušaj.

Nadalje, predviđeno kažnjavanje za pokušaj predstavlja iznimno represivnu i neopravdanu mjeru. Direktiva 2002/90/EZ zaista predviđa kažnjavanje za pokušaj, ali u cilju "...borbe protiv nezakonite imigracije, nezakonitog zapošljavanja, trgovine ljudima i spolnog izrabljivanja djece" i sankcioniranje pokušaja u smislu iste se odnosi prvenstveno na ova gore navedena kaznena djela, a ne kako bi se izjednačili nezakoniti migranti s izbjeglicama i time omogućili kriminalizirati izbjeglica, odnosno uopće uskratili status pa time narušavaju i samo svrhu Direktive. Ona govori o preciznom definiranju povreda o kojima je riječ i slučajeve za izuzeće se, i poziva se na Okvirnu odluku Vijeća 2002/946/PUP u kojoj piše da se ona primjenjuje "bez utjecaja na zaštitu izbjeglica i tražitelja azila u skladu s međunarodnim pravom koje se odnosi na izbjeglice ili drugim međunarodnim instrumentima u području zaštite ljudskih prava, a posebno na poštovanje međunarodnih obveza od strane država članica u skladu s odredbama Konvencije o statusu izbjeglica izmijenjene i dopunjene Protokolom iz New Yorka iz 1967. S obzirom da je policijska uprava ta koja odlučuje o odobrenju ulaska itd., upitno je po kojim će se kriterijima donositi ta rješenja, pogotovo kad se uzmu u obzir razne odredbe o zabrani diskriminacije i sl., a koje su već kršene rasnim profiliranjem na granici nedavno, tj. da postoji realna mogućnost da će se uskraćivanjem davanja statusa izbjeglice izbjegavati obveze na koje je RH obvezana pa se time automatski i omogućava kriminalizacija istih, podvođenjem pod "ilegalne migrante" na koje se ne

primjenjuje međunarodna zaštita, a onda i na volontere, organizacija koje im pomažu i sl.

II. Na članak 49.

U izmijenjenom članku 108 u stavku 1. podstavci 1., 4. i 5., brišu se.

Podstavci 2. i 3. postaju podstavci 1. i 2.

Obrazloženje:

Racionalnost donošenja odredbi iz članka 107. Zakona o strancima je usklađivanje s Direktivom 2008/115/EZ. Direktiva zaista predviđa mogućnost protjerivanja ukoliko stranac predstavlja opasnost za javni poredak, nacionalnu sigurnost ili javno zdravlje. Međutim, za razliku od Zakona o strancima koji u stavku 2. navodi moguće pravne osnove za protjerivanje, Direktiva to ne čini. Osnove iz stavka 2. su vrlo represivne. Činjenica je da je protjerivanje mjera koja ima velik utjecaj na ljudske živote i zbog toga treba biti primjenjivana iznimno restriktivno. Stavak 2. predviđa da se može protjerati osoba koja "počini kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti ili prekršaj s elementima nasilja". Budući je takva odredba u suprotnosti sa principom presumpcije nevinosti, smatramo da bi ispravna formulacija bila "je pravomoćno osuđena za kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti ili prekršaj s elementima nasilja". Također smatramo da se treba obrisati odredba po kojoj se osoba može protjerati ukoliko "ponavlja činjenje prekršaja", jer se tom odredbom u nepovoljan položaj, koji graniči pravnom nesigurnošću, stavljaju sve osobe koje su ponovile prekršaj tipa nepropisno parkiranje ili pijančevanje na javnom mjestu. Isto tako, smatramo da je osnovna "pomaganja u nezakonitom ulasku, tranzitu ili boravku" iznimno restriktivna, posebice ako se ne uzmu u obzir humanitarni razlozi, pomaganje članovima obitelji, te pomaganje osobama koje trebaju međunarodnu zaštitu (a koje je nekada ne odluče zatražiti bez odlaganja, zbog nepoznavanja propisa, zbog činjenice da im članovi obitelji borave u drugim zemljama, zbog traume i sl.

III. Na članak 58.

U izmijenjenom članku 117. stavci 3., 4., 5. brišu se.

Stavci 6. do 14. postaju stavci 3. do 11.

U stavak 6. koji postaje stavak 3. podstavci 1. i 2. brišu se.

Podstavak 3. postaje podstavak 1.

Obrazloženje:

Iako je pozitivno da u aktualnom nacrtu prijedloga zakona nije propisano kako je pravo na ostvarivanje pravne pomoći uvjetovano vjerojatnošću uspješnosti postupka na sudu, unesene su nove restrikcije ovog instituta, a bez provedbe propisanog savjetovanje s javnošću. Pa tako pravo na davanje pravnog savjeta imaju državljani treće zemlje koji su smještene u centru, a ne navodi se da imaju i pravo na pomoć u sastavljanju tužbe i zastupanje pred upravnim sudovima. Osim toga, pravo na davanje pravnog savjeta nema državljani treće zemlje koji je ostvario pravo na pomoć u sastavljanju tužbe i zastupanje. Nadalje, nema pravo na pomoć u sastavljanju tužbe i zastupanje ako je već ostvario to pravo u vezi druge odluke u vezi povratka, a nema pravo niti na zastupanje pred Visokim upravnim sudom. Pravo na pomoć u sastavljanju tužbe i zastupanje pred upravnim sudovima. imaju samo državljani treće zemlje rođeni u RH, borave u RH najmanje godinu dana, član njihove uže obitelji boravi u RH na privremenom ili stalnom boravku ili je državljani RH, ili je ranjiva osoba.

IV. Na članak 74.

U izmijenjenom članku 133. stavku 2. podstavci 6. i 7. brišu se.

Podstavci 1. do 8. postaju podstavci 1. do 6.

Obrazloženje:

Nedostatak finansijskih sredstava i smještaja po prirodi stvari ne predstavlja okolnost koja ukazuje na postojanje rizika od izbjegavanja obveze napuštanja. Nije jasno zbog čega bi ti razlozi ukazivali na rizik od izbjegavanja, a zbog nepostojanja direktne veze između ovih razloga i svrhe koja se njima želi postići, pretpostavljamo moguće zlouporabe ove mjere. Osim toga, oduzimanje slobode uvijek treba biti posljednja mjera, pa se postavlja pitanje a opravdanosti, nužnosti, razmjernosti takve mjere u gore navedenim okolnostima. Također, stavak je diskriminatoran po socioekonomskoj osnovi što je neustavno. Direktiva 2008/115/EZ jamči provođenje ove Direktive bez diskriminacije u odnosu na imovinsko stanje, a Prijedlog se izravno na nju i poziva i pritom ju krši.

V. Na članak 80.

U dodanom članku 138.a stavak 2. briše se.

Obrazloženje:

Stavkom 2. unosi se mogućnost ponovnog smještavanja u centar. Takva mogućnost nije dopuštena Direktivom 2008/115/EZ koja u članku 15. stavku 6. eksplicite propisuje

da zadržavanje nije moguće nakon isteka rokova predviđenih tim stavkom i stavkom 4, a koji su transponirani u odredbe 133. i 134. Zakona o strancima.

VI. Na članak 80

Naslov iznad dodanog članka 138d. i članak 138.d. briše se.

Obrazloženje:

Ove odredbe uspostavljaju odgovornost raznih subjekata za snošenja troškova prisilnog udaljenja iz članka 138. c. Uspostavljanje ovakve odgovornosti nije opravdano i ne temelji se na propisima EU, unosi pravnu nesigurnost. Prijevoznici, fizičke i pravne osobe koje izdaju jamstvena pisma za strance, poslodavci te organizatori turističkih ili poslovnih putovanja po prirodi stvari nikada ne mogu sa sigurnošću znati postoji li ili hoće li se naknadno ukazati osnova za smještaj stranca u centru ili potreba prisilnog udaljenja. Isto tako nameće se financijska odgovornosti i za ljude koji pomažu iz humanitarnih razloga. Prijetnja da bi mogli snositi troškove za to predstavlja tešku mjeru odvraćanja tih osoba od humanitarnog pomaganja, prijevoza, jamstvovanja, zapošljavanja stanaca te unosi pravnu nesigurnost. U izvješću o provedenom savjetovanju s javnošću, vrlo općenito se bezrezervno opravdava naplata troškove i potražuje troškove prisilnog udaljenja stranca od osoba koje su ih uzrokovale kao pravo svake države

**POTPREDSJEDNIK KLUBA
ZASTUPNIKA SDP-a**

Siniša Hajdaš Dončić

